

สรุปผลการวิจัย การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนระหว่างครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ

1. ด้านการวางแผนการสอน
2. ด้านการดำเนินการสอน
3. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
4. ด้านปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอนสังคมศึกษา ได้แก่ บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ การแนะแนวการเรียนการสอน
5. วิธีการจัดเสริมสมรรถภาพที่ครูสังคมศึกษาต้องการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การสุ่มตัวอย่างประชากร
  - 1.1 สุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลและโรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชนในกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้โรงเรียนรัฐบาล 26 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชน 20 โรงเรียน
  - 1.2 สุ่มตัวอย่างประชากรครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียน ที่สุ่มได้ในข้อ 1.1 โรงเรียนละ 5 คน แยกเป็นจำนวนครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล 130 คน และจำนวนครูสังคมศึกษาในโรงเรียนเอกชน 100 คน รวมเป็นตัวอย่างประชากรครูสังคมศึกษาทั้งสิ้น 230 คน

2. การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

ผู้วิจัยร่างแบบสอบถาม 1 ชุด มี 3 ตอน ประกอบด้วยคำถามแบบตรวจคำตอบ (Checklist) เพื่อสอบถามสถานภาพและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ตอบ แบบมาตราส่วน

ประเมินค่า (Rating-Scale) เพื่อสอบถามความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอน และแบบปลายเปิดเพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครู สังกศศึกษา

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ความครอบคลุมของเนื้อหาและการใช้ภาษา แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข และนำไป ทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ไม่ใช่ประชากรจริงของการวิจัย ซึ่งเป็นครูสังศ ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 20 คน แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อใช้เป็นแบบสอบถามสำหรับ ตัวอย่างประชากรจริงของการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งหมด และได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 220 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.65 แยกประเภทได้ดังนี้

โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลส่งแบบสอบถามไปจำนวน 130 ชุด ได้รับคืนจำนวน 124 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 95.38

โรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 100 ชุด ได้รับคืน จำนวน 96 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.00

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลที่เกี่ยวข้องของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ โดยการหาค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูสังศศึกษา ในด้านการวางแผนการสอน การดำเนินการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร บััจจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอนสังศศึกษา ได้แก่ บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ การแนะนำ การเรียนการสอนและวิธีการจัดเสริมสมรรถภาพทางการสอนที่ครูสังศศึกษาต้องการ วิเคราะห์โดย หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบ ความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนระหว่างครูสังศศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียน รัฐบาลและโรงเรียนเอกชนโดยวิธีการหาค่าความแตกต่างระหว่างมัชฌิมเลขคณิต โดยหาค่าที่ (t-test) ของแต่ละด้าน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูสังกัดศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนที่เป็นตัวอย่าง ประชากรส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ เป็นหญิง มีวุฒิทางการศึกษาสูงสุดในชั้นปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป เหตุผลที่สอนวิชาสังคมศึกษานั้นครูส่วนใหญ่สอนเพราะมีใจรักและได้รับการบรรจุในตำแหน่งนี้ จำนวนคาบที่ทำการสอน 15-19 คาบ งานพิเศษที่ครูสังคมศึกษาต้องรับผิดชอบสูงสุด คือ อาจารย์ประจำชั้น การจัดบริการเพื่อส่งเสริมการสอนสังคมศึกษานั้นโรงเรียนต่าง ๆ ให้ห้องสมุดจัดบริการหนังสืออ่านประกอบในวิชาสังคมศึกษา ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนสังคมศึกษาและเคยได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ทำการสอน ครูสังคมศึกษาที่เคยได้รับการอบรมส่วนใหญ่เห็นว่าได้รับประโยชน์จากการอบรมนี้เป็นบางส่วน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนได้ ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากคู่มือครู เอกสารสิ่งพิมพ์ที่มีในหมวดสังคมศึกษา และในระยะ 1-3 ปีที่แล้ว ครูสังคมศึกษาเคยได้รับความรู้จากวิทยากรภายนอกมาบรรยาย

2. การเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนระหว่างครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในด้านต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

2.1 ครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านการวางแผนการสอนโดยส่วนรวม ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนระหว่างครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในรายละเอียดแต่ละข้อของด้านการวางแผนการสอน ปรากฏว่า ไม่แตกต่างกันทุกข้อที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.2 ครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านการดำเนินการสอนโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนระหว่างครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในรายละเอียดแต่ละข้อของด้านการดำเนินการสอน ปรากฏว่า ไม่แตกต่างกันเกือบทุกข้อ แต่ครูสังคมศึกษาทั้งสองกลุ่มมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในเรื่องต่อไปนี้ คือทักษะในการเสริมสร้างลักษณะนิสัยนักเรียนให้ใฝ่รู้และรักการศึกษากันคว้าเพิ่มเติม ทักษะในการประยุกต์วิธีสอนแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและวุฒิภาวะของผู้เรียน และเรื่องวิธีสอนเสริมเพื่อส่งเสริมนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2.3 ครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยส่วนรวม ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนระหว่างครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในรายละเอียดแต่ละข้อของด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรก็ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันทุกข้อ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.4 ครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอนสังคมศึกษาโดยส่วนรวม ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนระหว่างครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในรายละเอียดแต่ละข้อของด้านปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอนสังคมศึกษาก็ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันเกือบทุกข้อ แต่ครูสังคมศึกษาทั้งสองกลุ่มมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในเรื่องวิธีการสังเกตและกลวิธีศึกษาความแตกต่างเป็นรายบุคคลทางด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา ความถนัด ความสนใจ และเจตคติของนักเรียน และเรื่องวิธีการวินิจฉัยปัญหาและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในด้านการเรียนตลอดจนการวางแผนการศึกษาต่อให้สอดคล้องกับความถนัดทางวิชาชีพ

2.5 ครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านวิธีการจัดเสริมสมรรถภาพในรายละเอียด

แต่ละข้อไม่แตกต่างกันทุกข้อ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3. สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนจากคำถามแบบปลายเปิดปรากฏดังนี้

ด้านการวางแผนการสอน ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลเสนอแนะว่าควรมีการวางแผนการสอนร่วมกันในแต่ละระดับชั้น เรียนก่อนจะดำเนินการสอนในแต่ละภาคการศึกษา และครูสังคมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเดียวกันควรมีการวางแผนการสอนร่วมกัน ควรคำนึงถึงเวลาที่ครูใช้สอนจริงและวิชาที่จะเปิดสอนเพื่อครูจะได้เตรียมการสอนและสามารถสอนได้อย่างเหมาะสม ในระยะเวลาที่กำหนดไว้ การวางแผนการสอนควรจัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่จะสอนและครูควรศึกษาหลักสูตร เนื้อหาวิชาที่จะสอน คู่มือครูให้เข้าใจเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดประสงค์การสอนแต่ละบท เรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ส่วนครูสังคมศึกษาในโรงเรียนเอกชนเสนอแนะว่า ควรมีการวางแผนการสอนร่วมกันระหว่างกลุ่มโรงเรียนและในแต่ละโรงเรียนครูสังคมศึกษาควรมีการวางแผนการสอนร่วมกันในแต่ละระดับชั้น เรียนด้วย การวางแผนการสอนควรคำนึงถึงหลักสูตร เนื้อหาวิชาในบทเรียนผู้เรียน เวลาที่ครูใช้สอนจริง วิธีสอนแบบต่าง ๆ และควรวางแผนการสอนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ควรสอบถามปัญหาจากครูผู้สอนคนอื่น ๆ ก่อนการวางแผนการสอน และควรกำหนดจุดประสงค์ของการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียนและหลักสูตร ตลอดจนจัดเรียงลำดับเนื้อหาให้ต่อเนื่องหรือเหมาะสมกับสภาพและเหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้การสอนสังคมศึกษาน่าสนใจยิ่งขึ้นและการวางแผนการสอนควรอยู่ในลักษณะที่ยืดหยุ่นได้ตามสภาพความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน

ด้านการดำเนินการสอน ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลเสนอแนะว่า ครูสังคมศึกษาต้องการที่จะได้รับการอบรมหรือสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในด้านวิธีการสอนสังคมศึกษา แนวใหม่และด้านเนื้อหาวิชา ครูควรได้รับอุปกรณ์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษามาช่วยในการเรียนการสอนให้มากขึ้น ครูสังคมศึกษาต้องการข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ ตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์วิธีการสอนสังคมศึกษาแนวใหม่ให้เหมาะสมกับแต่ละบทเรียน

ส่วนครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนเอกชน เสนอแนะว่า ครูต้องการข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละคาบและการให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด ครูต้องการได้รับการเพิ่มพูนความรู้ในเนื้อหาวิชา การจัดทำสื่อการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนเทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาน่าสนใจยิ่งขึ้น ครูควรสอนในวิชาที่ตนถนัดโดยไม่ต้องเปลี่ยนวิชาที่สอนบ่อย ๆ และควรให้ชั่วโมงสอนที่เหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไปในแต่ละสัปดาห์ เพื่อครูจะได้มีเวลาดำเนินการหาความรู้เพิ่มเติม ควรเชิญครูที่มีความสามารถในการสอนมาสาธิตการสอนที่ดีให้ดูเป็นตัวอย่าง

ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล เสนอแนะว่า ครูสังกัดศึกษาควรได้รับข้อเสนอแนะและแนวทางเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแต่ละครั้งควรคำนึงถึงการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และส่งเสริมความสามารถส่วนบุคคลของนักเรียน ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรระหว่างกลุ่มโรงเรียนและจัดอย่างต่อเนื่องโดยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่ ตลอดจนจัดนิทรรศการทางการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และความรู้ให้แก่นักเรียน และควรจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรง

ส่วนครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนเอกชน เสนอแนะว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรคำนึงถึงเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาและความรู้เพื่อเป็นการเสริมประสบการณ์ให้แก่นักเรียน และควรจัดให้มีการทัศนศึกษานอกสถานที่ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดเผยแพร่เอกสารสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้สอนได้รับรู้อยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ครูควรได้รับการอบรมหรือให้วิทยากรที่มีความสามารถมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูควรได้รับคู่มือในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วย และครูต้องการความรู้และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการ ระวังใจให้นักเรียนอยากร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา

ด้านปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอนสังคมศึกษา ครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล เสนอแนะว่า ครูสังกัดศึกษาควรเป็นผู้ที่รับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้อื่นเพื่อนำมาปรับปรุงการสอนของตนเอง ควรเป็นผู้ที่เอาใจใส่ต่อการสอนอย่างสม่ำเสมอและต้องมีการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ครูให้มากขึ้น ตลอดจนเป็นผู้ที่สนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลทั่วไปและควรเป็นผู้ที่รอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

ส่วนครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนเอกชนเสนอแนะว่า ครูสังกัดศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความรู้รักการอ่าน ยุติธรรม ก้นกว่าหาความรู้อยู่เสมอ มีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลทั่วไปทั้งในและนอกโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูด้วยกัน และยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนควรเป็นผู้ที่สนใจปัญหาของนักเรียน

ด้านวิธีการจัดเสริมสมรรถภาพที่ครูสังกัดศึกษาต้องการ ครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับวิธีสอน ความรู้ในเนื้อหาวิชา การทำสื่อการสอนและการแลกเปลี่ยนปัญหาระหว่างโรงเรียน ควรให้มีการจัดไปทัศนศึกษาและศึกษาดูงาน การสอนของโรงเรียนอื่น ๆ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำหนังสือเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอยู่เสมอ ตลอดจนให้มีห้องสังกัดศึกษาที่มีสื่อการสอนและอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ครบครัน และผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้ไปศึกษาต่อมากขึ้น

ส่วนครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนเอกชนเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ วิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เทคนิคการออกข้อสอบ การวิเคราะห์ข้อสอบและการทำสื่อการสอน ควรให้มีการจัดไปทัศนศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ครู ตลอดจนจัดคัดเลือกครูสังกัดศึกษาคัดในในแต่ละปีเพื่อเป็นตัวอย่างแก่ครูอื่น ๆ ให้เกิดความกระตือรือร้นในการปรับปรุงสมรรถภาพการสอนให้ดียิ่งขึ้น และให้ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูสังกัดศึกษาได้ไปศึกษาต่อ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนระหว่างครูสังกัดศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในด้านการวางแผนการสอนโดยส่วนรวมปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) โดยส่วนรวมของความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านการวางแผนการสอนของครูสังกัดศึกษาทั้งสองกลุ่ม ก็พบว่าอยู่ในระดับมาก คือ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ของความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านการวางแผนการสอนโดยส่วนรวมของครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลมีค่าเท่ากับ 3.13 และของครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนเอกชนมีค่าเท่ากับ 3.21 และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านการวางแผนการสอนของครูสังกัดศึกษา

ทั้งสองกลุ่มเป็นรายข้อก็ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันทุกข้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) เป็นรายข้อ ก็พบว่าครูสังกัดศึกษาทั้งสองกลุ่มมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพในด้านนี้ในระดับมากทุกข้อ คือ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ของครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลมีค่าเท่ากับ 2.76 ถึง 3.37 และค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ของครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนเอกชนเท่ากับ 2.75 ถึง 3.43 แสดงว่าครูสังกัดศึกษาทั้งสองกลุ่มเห็นความสำคัญของการวางแผนการสอนว่าเป็นจุดสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ครูสังกัดศึกษาทั้งสองกลุ่มจึงต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนในด้านนี้มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของปาริชาติ วรรณประภา (2517: 88) และผลงานวิจัยของปรารงค์สุวรรณ อคิตโต (2524: 111) ที่พบว่าครูสังกัดศึกษาต้องการความช่วยเหลือที่จะทำให้ครูมีความรู้เพิ่มเติมทางการวางแผนการสอน ด้านเนื้อหาวิชา วิธีสอน ตลอดจนการใช้อุปกรณ์การสอน และฤดี ภูมิภูดาวรร (2527: 92) ก็ได้พบว่าครูสังกัดศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 4 มีความต้องการการเสริมสมรรถภาพในการวางแผนการสอนมากเช่นกัน

การที่ครูสังกัดศึกษาทั้งสองกลุ่มมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพในด้านนี้ไม่แตกต่างกันนั้น อาจพิจารณาได้หลายประการ แต่ที่น่าจะพิจารณาเป็นพิเศษก็คือ อาจเป็นไปได้ที่ครูสังกัดศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนเอกชนที่เป็นตัวอย่างประชากรของการวิจัยนี้ ส่วนใหญ่มีสถานภาพคล้ายคลึงกัน คือ มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ทางการสอน 10 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิชาสังกัดศึกษามาแล้ว ทำให้มีความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนมองเห็นปัญหาของการปฏิบัติงานในตนเองคล้ายคลึงกัน จึงเห็นคุณค่าของการวางแผนการสอนว่ามีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอน และต้องการได้รับการเสริมสมรรถภาพทางด้านนี้ในระดับมากเหมือนกัน

2. การเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนระหว่างครูสังกัดศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน ด้านการดำเนินการสอน โดยส่วนรวมปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) โดยส่วนรวมของความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านการดำเนินการสอนของครูสังกัดศึกษาทั้งสองกลุ่ม ก็พบว่าอยู่ในระดับมาก คือค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ของความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านการดำเนินการสอนโดยส่วนรวมของครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลมีค่าเท่ากับ 3.05

และของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนเอกชนมีค่าเท่ากับ 3.17 และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านการดำเนินการสอนของครูสังคมศึกษาทั้งสองกลุ่มเป็นรายข้อ ปรากฏว่าส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันเกือบทุกข้อ นอกจากในเรื่องต่อไปนี้คือ ทักษะในการเสริมสร้างลักษณะนิสัยนักเรียนให้ใฝ่รู้และรักการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ทักษะในการประยุกต์วิธีสอนแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและวุฒิภาวะของผู้เรียน และทักษะการสอนเสริมเพื่อส่งเสริมนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ซึ่งครูทั้งสองกลุ่มมีความต้องการแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) เป็นรายข้อก็พบว่าครูสังคมศึกษาทั้งสองกลุ่มมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพในด้านนี้อยู่ในระดับมากทุกข้อ คือค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ของความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านการดำเนินการสอนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล มีค่าเท่ากับ 2.80 ถึง 3.32 และค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนเอกชนมีค่าเท่ากับ 2.84 ถึง 3.43 แสดงให้เห็นว่าครูสังคมศึกษาทั้งสองกลุ่มเห็นความสำคัญของการดำเนินการสอนอย่างมากว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ จึงต้องการการเสริมสมรรถภาพในด้านนี้มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์ (2518: 95) ที่พบว่าครูสังคมศึกษาต้องการความรู้และเทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ รวมทั้งต้องการได้รับการวิจารณ์ที่จะช่วยให้การสอนดีขึ้น และงานวิจัยของวิชัย จันทรเทพา (2524: 33) ที่พบว่าครูสังคมศึกษาต้องการความรู้และทักษะในการใช้เทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ ได้แก่การใช้สถานการณ์จำลอง วิธีสอนแบบสืบสอบ วิธีสอนแบบแก้ปัญหา เป็นต้น เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ และฤดี ภูมิภูถาวร (2527: 94) ก็ได้พบว่าครูสังคมศึกษาต้องการความช่วยเหลือในการเสริมสมรรถภาพด้านทักษะการสอนสังคมศึกษาแนวใหม่ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น ผลการวิจัยของนักการศึกษาที่กล่าวมานี้ สนับสนุนผลงานวิจัยนี้ให้เห็นชัดว่า ครูสังคมศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนต้องการการเสริมสมรรถภาพด้านการดำเนินการสอนมากตลอดมา จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า อาจจะเป็นไปได้ที่หลักสูตรของสถาบันผลิตครูในระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่ในประเทศไทยยังเตรียมครูในด้านทักษะในการดำเนินการสอนไม่เพียงพอ เพราะเท่าที่ปรากฏหลักสูตรผลิตครูโดยทั่วไปยังเน้นความสำคัญของการให้ความรู้ทางด้านทฤษฎีและเนื้อหาวิชามาก ทำให้นิสิต นักศึกษามีโอกาสได้ฝึกทักษะในการสอนในระหว่างศึกษาตามหลักสูตร 4 ปี น้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนในระยะเวลาเพียง 10 สัปดาห์ ถึง 1 ภาคการศึกษายังไม่ช่วยให้นิสิต นักศึกษามีโอกาสพัฒนาสมรรถภาพ

ในการดำเนินการสอนเพียงพอ อีกประการหนึ่งการใช้เทคโนโลยีช่วยนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น การสอนแบบจุลภาค และการใช้เทคโนโลยีบันทึกพฤติกรรมการฝึกสอน ซึ่งจะช่วยให้บัณฑิตมีพัฒนาการทางทักษะการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพยังไม่ได้รับการนำมาใช้อย่างเพียงพอ ตลอดจนการศึกษาตามหลักสูตรที่ไม่ได้เน้นสมรรถภาพ (Competencies Based Curriculum) ทำให้บัณฑิตศึกษาที่จบไปเป็นครูไม่สามารถนำทฤษฎีไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อประสบปัญหาในการปฏิบัติงานสอนก็ไม่สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ตามที่ตนคาดหวังไว้ ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่การเตรียมตัวด้านทักษะพื้นฐานของการดำเนินการสอนที่ครูได้รับมาอย่างไม่เพียงพอจากการศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นสาเหตุให้ครูสังคมนักศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีความต้องการการเสริมสมรรถภาพในด้านนี้ไม่แตกต่างกัน ก็มีความต้องการในระดับมากทั้งสองกลุ่ม

3. การเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนระหว่างครูสังคมนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยส่วนรวม ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) โดยส่วนรวมของความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของครูสังคมนักศึกษาทั้งสองกลุ่มก็พบว่าอยู่ในระดับมาก คือ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ของความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยส่วนรวมของครูสังคมนักศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลมีค่าเท่ากับ 3.01 และของครูสังคมนักศึกษาในโรงเรียนเอกชนมีค่าเท่ากับ 3.09 และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของครูสังคมนักศึกษาทั้งสองกลุ่มเป็นรายข้อ ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันทุกข้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) เป็นรายข้อ ก็พบว่าครูสังคมนักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพในด้านนี้ในระดับมากทุกข้อ คือ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ของความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของครูสังคมนักศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลมีค่าเท่ากับ 2.85 ถึง 3.22 และค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ของครูสังคมนักศึกษาในโรงเรียนเอกชนมีค่าเท่ากับ 2.84 ถึง 3.26 แสดงให้เห็นว่า ครูสังคมนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนต่างก็ตระหนักในความสำคัญของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมนักศึกษาที่ว่า การเรียนการสอนวิชาสังคมนักศึกษานั้นไม่ควรจำกัดขอบเขตเฉพาะภายในห้องเรียนเท่านั้น แต่ควรขยายกว้างไปถึงประสบการณ์นอกห้องเรียน ตลอดจนในชีวิตประจำวันของแต่ละคนด้วย อิทธิพลของประสบการณ์ภายนอกห้องเรียนมีผลต่อพัฒนาการ

ของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งในทางบวกและทางลบ ดังนั้นครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนเอกชนจึงเห็นว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาให้แก่ นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยเสริมประสบการณ์ชีวิต และทำให้ นักเรียนเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และครูสังคมศึกษาทั้งสองกลุ่มตระหนักดีว่าความสามารถในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของสมรรถภาพทางการสอนของครู แต่อาจเป็นไปได้ที่ครูสังคมศึกษาทั้งสองกลุ่ม ได้รับความรู้และการฝึกหัดด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในขณะที่ศึกษาอยู่ในสถาบันผลิตครู ไม่เพียงพอ หรืออาจมีปัญหาอื่น ๆ เช่น ครูมีภาระในการสอนมากหรือขาดอุปกรณ์ ตลอดจนขาด การสนับสนุนทางการเงินจากโรงเรียน ทำให้ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่บรรลุจุดประสงค์ ตามที่ครูคาดหวังไว้ จึงทำให้ครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียน เอกชนมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างมาก และไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อัมพร ศิลารังษี (2516: 100) ที่พบว่า ครูสังคมศึกษาต้องการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ เทคนิค และวิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชา สังคมศึกษา ตลอดจนต้องการให้เพิ่มงบประมาณด้านการเงิน เวลา อุปกรณ์ และการปรับปรุง สถานที่ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น และศิริพันธ์ ศรีอุทอง (2518: 37) ก็ได้พบว่า ครูสังคมศึกษาต้องการให้ครูทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา และต้องการให้มีการลด ชั่วโมงสอนของครูลงบ้าง เพื่อให้ครูได้มีเวลาในการเตรียมตัวจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ดีและน่าสนใจ พร้อมทั้งต้องการอุปกรณ์การสอนและการเพิ่มพูนความรู้ด้านวิชาการใหม่ ๆ ในการจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตรวิชาสังคมศึกษา นอกจากนี้ ฤดี ภูมิภูดาวรร (2527: 89) ยังได้พบว่า ครูสังคมศึกษา ต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้ด้านเทคนิค วิธีการ การวางแผน และการประเมินผลการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาอย่างมากเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ มีความเข้าใจในคุณค่าของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นอย่างดี และมีความต้องการพัฒนาตนเอง ให้มีสมรรถภาพในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตลอดมา จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าหลักสูตรของสถาบัน ผลิตครู ตลอดจนทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรน่าจะได้รับการ พิจารณาทบทวนเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

4. การเปรียบเทียบความต้องการเสริมสมรรถภาพทางการสอนระหว่างครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน ในด้านปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพ ทางการสอนสังคมศึกษา ได้แก่ บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และการแนะนำการเรียนการสอนโดยรวม

ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) โดยส่วนรวมของความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนในด้านนี้ของครูสังกัดศึกษาทั้งสองกลุ่ม ก็พบว่าอยู่ในระดับมาก คือ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) ของความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอน โดยส่วนรวม ของครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล มีค่าเท่ากับ 3.01 และของครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนเอกชนมีค่าเท่ากับ 3.13 และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอน ของครูสังกัดศึกษาทั้งสองกลุ่มเป็นรายข้อ ปรากฏว่าส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันเกือบทุกข้อ ยกเว้นในเรื่องการสังเกตและกลวิธีศึกษาความแตกต่างเป็นรายบุคคล ทางด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา ความถนัด ความสนใจและเจตคติของนักเรียน และเรื่องการวินิจฉัยปัญหาและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในด้านการเรียนตลอดจนการวางแผนการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับความถนัดทางอาชีพที่ครูทั้งสองกลุ่มมีความต้องการแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) เป็นรายข้อก็พบว่า ครูสังกัดศึกษาทั้งสองกลุ่มมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพในระดับมากทุกข้อ คือ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) ของความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนในด้านนี้ของครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล มีค่าเท่ากับ 2.93 ถึง 3.13 และค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) ของครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนเอกชน มีค่าเท่ากับ 2.88 ถึง 3.30 แสดงให้เห็นว่าครูสังกัดศึกษาทั้งสองกลุ่มเห็นความสำคัญขององค์ประกอบด้านบุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และการแนะแนวการเรียนการสอน ว่าเป็นปัจจัยช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงต้องการพัฒนาตนเองให้มีสมรรถภาพในด้านนี้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุปาณี โคตรจรัส (2510: 64) ที่พบว่าครูสังกัดศึกษาต้องการเสริมสมรรถภาพในด้านบุคลิกภาพที่ดี การพัฒนาความรู้ให้กว้างขวางทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ การทำคนให้หันต่อความเคลื่อนไหวของวิชาความรู้ และวิธีการหาความรู้เพิ่มเติม ตลอดจนการปรับปรุงวิธีสอนและการเตรียมการสอนที่ดี และงานวิจัยของสุพจน์ สุภกุล (2520: 56) ที่พบว่า ครูต้องการเสริมสมรรถภาพทางการแนะแนวและการปกครองชั้นเรียนมากที่สุด นอกจากนี้ ก็กุล กิตติพงษ์พิสุทธ์ (2521: 82) ยังได้พบว่าครูสังกัดศึกษาต้องการมีความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อเด็ก เพื่อจะได้ช่วยเพิ่มสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น และ ฤดี ภูมิภูดาวรร (2527: 92) ยังศึกษาพบว่าครูสังกัดศึกษาต้องการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านบุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และการแนะแนวการเรียนการสอนอย่างมากเช่นกัน

การที่ครูสังคมนศึกษาทั้งสองกลุ่มแสดงความต้องการการเสริมสมรรถภาพในด้านนี้มาก อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีของสถาบันผลิตครูส่วนใหญ่ ไม่ได้เน้นในเรื่องการพัฒนาบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา ให้มีความสำคัญเท่าเทียมกับการให้ความรู้ทางวิชาการ และการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น นิสิต นักศึกษามักจะขาดการพัฒนาตนเองในด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนและอาจารย์ เพราะต่างก็มุ่งที่จะศึกษาให้จบหลักสูตรเป็นใหญ่ จึงทำให้นิสิต นักศึกษาครูขาดสมรรถภาพในด้านปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอนสังคมนศึกษา ได้แก่ บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และการแนะแนวการเรียนการสอน และเมื่อนิสิต นักศึกษาครูเหล่านี้จบมาเป็นครูจริงจึงต้องการความช่วยเหลือในด้านนี้มาก

5. การเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนระหว่างครูสังคมนศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนด้านวิธีการจัดเสริมสมรรถภาพที่ครูสังคมนศึกษา ต้องการ ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันทุกข้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ของแต่ละข้อ ก็พบว่าครูสังคมนศึกษาทั้งสองกลุ่มมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพในด้านนี้อยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ของความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้านวิธีการจัดเสริมสมรรถภาพของครูสังคมนศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล มีค่าเท่ากับ 2.56 ถึง 3.28 และค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ของครูสังคมนศึกษาในโรงเรียนเอกชนมีค่าเท่ากับ 2.56 ถึง 3.26 การที่ครูสังคมนศึกษาทั้งสองกลุ่มมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพในด้านนี้มาก อาจเป็นเพราะว่า ครูสังคมนศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลร้อยละ 88.71 และครูสังคมนศึกษาในโรงเรียนเอกชนร้อยละ 92.71 เคยผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการสอนในรูปแบบต่าง ๆ มาบ้างแล้ว ซึ่งอาจจะนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมนั้นไปใช้ประโยชน์ในการสอนได้ผล จึงมีความรู้ความเข้าใจในคุณค่าของวิธีการจัดการเสริมสมรรถภาพทางการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยทำให้ครูมีประสิทธิภาพในการสอนสูงขึ้น แต่การเข้ารับการอบรมเป็นครั้งคราวนั้นอาจไม่เพียงพอที่จะช่วยให้ครูมีประสิทธิภาพทางการสอนถึงที่ครูคาดหวังไว้ จึงทำให้ครูสังคมนศึกษาทั้งสองกลุ่ม แสดงความต้องการที่จะได้รับการเสริมสมรรถภาพทางการสอนมากทุกวิธี ได้แก่ การจัดอบรมครูประจำการด้านเนื้อหาวิชาแต่ละรายวิชาการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) ในด้านเทคนิคการสอน การจัดอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนสังคมนศึกษาแนวใหม่และสาธิตวิธีการสอนให้ครูดูเป็นตัวอย่าง การจัดอบรมเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมนศึกษา การจัดเผยแพร่เอกสารแนะนำหน่วยงานต่าง ๆ ที่ครูสามารถติดต่อเพื่อขอข้อมูลทางวิชาการและวัสดุได้เปล่าทางการศึกษาหรือจำหน่ายในราคาถูก การจัดทำคหหมายข่าว

ทางวิชาการภายในโรงเรียน การใช้ Micro-teaching เพื่อพัฒนาทักษะการสอนของครู การ
 จัดบริการห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งวิชาการในการค้นคว้าหาความรู้ การจัดศูนย์บริการวัสดุ
 อุปกรณ์สื่อการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับกลุ่มโรงเรียน การให้ครูได้ไปศึกษาดูงานและสังเกตการ
 สอนในโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร การให้ครูได้ลาศึกษาต่อเพื่อเสริมสมรรถภาพทางวิชาการ
 การให้ครูได้ศึกษาต่อในเวลาพิเศษโดยไม่ต้องลาราชการ การนิเทศการศึกษาโดยผ่านคนกลาง
 เช่น ให้ผู้บริหาร หรือหัวหน้าหมวดสังคมศึกษา เข้ารับการอบรมแล้วให้มาแนะนำครูในโรงเรียน
 อีกต่อหนึ่ง การจัดให้มีศึกษานิเทศก์ประจำโรงเรียนหรือประจำกลุ่มโรงเรียน การจัดให้มีการ
 ประเมินผลการสอนโดยเพื่อนครูหรือศึกษานิเทศก์ การให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการประเมินผล
 การเรียนการสอนแบบต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมใน
 การเสริมสมรรถภาพ โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น การใช้คอมพิวเตอร์
 ช่วยสอน และการจัดให้มีหน่วยพัฒนาคณาจารย์ทางด้านวิชาการ วิชาชีพ และสังคมชั้นในโรงเรียน
 ผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนักการศึกษาหลายท่าน เช่น อัมพร ศิลารังษี (2516: 100)
 พบว่าครูสังคมศึกษาต้องการให้มีการจัดอบรมหรือสัมมนาทางด้านวิชาการแก่ครูเป็นครั้งคราวเพื่อ
 ให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน การจัดกิจกรรม การดำเนินงานรวมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
 ซึ่งกันและกัน สุนีย์ วิงวอน (2523: 66) พบว่า ครูสังคมศึกษาต้องการได้รับการอบรมและ
 ประชุมปรึกษาร่วมกันในเรื่องการวัดและประเมินผล การทำโครงการสอน การวิเคราะห์หลักสูตร
 และการสร้างข้อสอบ พรรณเทัญ หนกกล้า (2523: 87) พบว่า ครูสังคมศึกษาต้องการให้
 กระทรวงศึกษาธิการจัดหาคู่มือและอุปกรณ์ด้านการวัดและประเมินผลแจกครูอย่างทั่วถึง และต้องการ
 ให้กรมวิชาการจัดทำคลังข้อสอบและข้อสอบมาตรฐานของวิชาสังคมศึกษาให้ครูยืมใช้ อัญญา หาญคำรงค์กุล
 (2523: 98) ศึกษาพบว่าครูสังคมศึกษาต้องการให้มีการฝึกอบรมครูประจำการโดยขอความร่วมมือ
 จากศึกษานิเทศก์ สถาบันฝึกหัดครู ตลอดจนวิทยากรในห้องดินอย่างสม่ำเสมอ วิชัย จันทรเทพา
 (2524: 135-143) และ ปรางค์สุวรรณ อคติโต (2524: 111-115) พบว่าครูสังคมศึกษา
 ต้องการได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการใช้เทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ และ
 ครูสังคมศึกษาต้องการให้มีการจัดอบรมทางวิชาการและการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอน
 วิชาสังคมศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง นอกจากนี้ วิลาวัลย์ จำรูญโรจน์ (2526: 112-118)
 ยังวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาต้องการให้มีการสาธิตการสอนที่ดีเพื่อเป็นตัวอย่างแก่ครู และฤดี ภูมิภูดาวร
 (2527: 83) ก็ได้ศึกษาพบว่า ครูสังคมศึกษาต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมเกี่ยวกับวิธีสอน

ความรู้ในเนื้อหาวิชา การประยุกต์วิธีการสอนสังคมศึกษาแนวใหม่ให้เหมาะสมกับแต่ละบทเรียน และการให้ครูได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานด้านการสอนในโรงเรียนอื่น ๆ ด้วย

การวิจัยครั้งนี้ ปรากฏผลว่าครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนเอกชนมีความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอน ด้านการวางแผนการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอน และด้านวิธีการจัดเสริมสมรรถภาพที่ครูสังคมศึกษาต้องการในระดับมาก ทุกด้าน และไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลของงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรของสถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ ควรได้รับการพิจารณาทบทวน โดยเฉพาะในด้านการจัดสัดส่วนของความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพราะเท่าที่เป็นอยู่ หลักสูตรส่วนใหญ่ ยังจัดให้สัดส่วนของภาคความรู้ทางทฤษฎีและวิชาเฉพาะมากกว่าภาควิชาครู ทั้งยังมีวิธีการสอนแบบ ถ่ายทอดความรู้มากกว่าการให้บัณฑิตนักศึกษาได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับทักษะการดำเนินการสอน อันจะช่วยให้นักศึกษามีประสบการณ์ตรงในการพัฒนาตนเองทางด้านสมรรถภาพทางการสอน อย่างพอเพียง อีกประการหนึ่ง อาจเป็นไปได้ว่าทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน ยังไม่ได้จัดให้มีการเสริมสมรรถภาพแก่ครูประจำการอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ ประกอบกับในปัจจุบันนี้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ตลอดจนมีการเผยแพร่แนวความคิดผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทำให้ครูสังคมศึกษา โดยทั่วไปไม่สามารถปรับปรุงตนเองให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการได้ตามที่ครูคาดหวัง จึงทำให้ครูสังคมศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนต่างก็มีความต้องการความช่วยเหลือ ในการพัฒนาสมรรถภาพทางการสอนทางด้านการวางแผนการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอนและด้านวิธีการจัดเสริมสมรรถภาพที่ครูสังคมศึกษาต้องการในระดับมากเหมือนกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

1. กรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรจัดให้มีการอบรมหรือสัมมนาทางวิชาการอย่างทั่วถึงให้แก่ครูสังกัดศึกษาในสังกัดของตน การจัดการอบรมควรทำอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในแต่ละช่วงการปีภาคเรียนและความรู้ที่ให้ ควรเป็นเรื่องที่ทันสมัย ซึ่งครูสังกัดศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อปรับปรุงสมรรถภาพทางการสอนได้จริง ๆ
2. กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมการฝึกหัดครู และกรมวิชาการ ควรให้ความร่วมมือกันช่วยเสริมสมรรถภาพครูสังกัดศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนอย่างสม่ำเสมอโดยกำหนดนโยบายและวิธีการให้สอดคล้องกัน
3. ศึกษาพิเศษควรสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีกับครู เพื่อจะได้ร่วมกันเสริมสร้างคุณภาพทางการเรียนการสอนให้ดีขึ้น โดยให้การนิเทศมีลักษณะเป็นการช่วยเหลือมิใช่เป็นการสำรวจตรวจสอบ
4. กรมวิชาการ ควรผลิตเอกสารประกอบการสอน ตลอดจนสื่อการสอนให้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนครูสังกัดศึกษา และควรมีการวางแผนการไว้ล่วงหน้า เพื่อจะได้ค้นหาเอกสารต่าง ๆ ถึงมือครูอย่างทั่วถึงก่อนเปิดภาคเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

1. ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชาสังกัดศึกษา ควรติดตามความก้าวหน้า ความเปลี่ยนแปลง และความเคลื่อนไหวทางการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อจะได้ค้นหาความรู้ต่าง ๆ มาเผยแพร่ให้แก่ครูในโรงเรียนของตน
2. ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการควรส่งเสริมให้มีการอบรมครูประจำการ ทั้งทางด้านวิชาการและวิธีการสอนอย่างสม่ำเสมอและสนับสนุนให้ครู เข้ารับการเพิ่มพูนสมรรถภาพทางการสอนอย่างทั่วถึงและควรจัดทำโดยความร่วมมือของบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายทั้งภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังกัดศึกษา โดยสนับสนุนในทั้งงบประมาณ สื่อการเรียนการสอน คู่มือครู เอกสารประกอบการสอน การจัดห้องสังกัดศึกษา ตลอดจนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ผู้บริหารโรงเรียนควรคัดเลือกครูที่มีความรู้โดยตรงในสาขาวิชาสังคมศึกษา เพราะการใช้ครูในหมวดวิชาอื่นทำการสอนแทนนั้นทำให้สมรรถภาพทางการสอนวิชาสังคมศึกษา ไม่ดีเท่าที่ควร

5. ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูสังคมศึกษาเพิ่มพูนความรู้ของตนเองด้วยการให้ครูผลัดเปลี่ยนกันไปศึกษาต่อ หรือให้ครูค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือการประชุมปฏิบัติการ สัมมนา และการฝึกอบรมตามที่ต่าง ๆ ตลอดจนจัดให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสถาบัน

6. ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการควรจัดให้มีการนิเทศภายใน โดยใช้บุคลากรภายในโรงเรียน เช่น ครูที่มีประสบการณ์และมีสมรรถภาพทางการสอนสูงเพื่อช่วยเหลือครูสังคมศึกษาที่มีปัญหาการเรียนการสอนเป็นระยะ ๆ และสนับสนุนให้ครูสังคมศึกษานำวิธีการสอนใหม่ ๆ มาใช้ เช่น การสอนเป็นทีม หรือให้ครูที่มีประสบการณ์น้อยสังเกตการสอนของครูที่มีประสบการณ์สูง

ข้อเสนอแนะสำหรับครูสังคมศึกษา

1. ครูสังคมศึกษาควรจะศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรให้ละเอียด และวางแผน การสอนโดยคำนึงถึงการเรียงลำดับเนื้อหา การใช้อุปกรณ์ ตลอดจนเทคนิควิธีการสอนแบบใหม่ ๆ

2. ครูสังคมศึกษาควรพิจารณาตนเองโดยอาศัยข้อมูลจากการประเมินของผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ว่าตนเองยังขาดสมรรถภาพด้านใดบ้างแล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงโดยด่วน

3. ครูสังคมศึกษาควรหมั่นค้นคว้าหาความรู้ ศึกษาเพิ่มเติมทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ ติดตามความเคลื่อนไหวทางการศึกษาอยู่เสมอ และควรหาโอกาสเข้าร่วมการอบรมหรือประชุมทาง วิชาการ ตลอดจนติดตามอ่านวารสารที่ให้ความรู้ทางวิชาชีพและความรู้รอบตัวอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ จะได้นำความรู้มาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ครูสังคมศึกษา ควรทดลองใช้วิธีการสอนแนวใหม่หลาย ๆ วิธี เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และค้นหาข้อบกพร่องของวิธีการนั้น ๆ ตลอดจนสามารถนำมาปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมกับสภาพ ผู้เรียน

5. ครูสังคมศึกษาควรให้ความสนใจในเรื่องการสอนเสริมมักเรียนที่เรียนค้ำให้แก่งอิงชั้น เพื่อสร้างเยาวชนผู้นำทางการศึกษาหรือบุคคลระดับมัธยมศึกษาของชาติในอนาคต

6. ครูสังกัดวิชาควรสนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมส่งเสริมวิชาชีพและวิชาการ เช่น สมาคมภูมิศาสตร์ สมาคมส่งเสริมวิชาชีพครูแห่งประเทศไทย สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย ฯลฯ เท่าที่จะทำได้

7. ครูสังกัดวิชาควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ เกี่ยวกับการเรียนการสอน วิชาสังกัดศึกษา กับครูผู้สอนวิชาสังกัดศึกษาในระดับเดียวกันในโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อร่วมกันวางแผน การสอนในแต่ละภาคเรียนและเพื่อจะได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และนำไปปรับปรุงได้ตรงจุด ซึ่ง จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามความมุ่งหมาย

ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันผลิตครู

1. สถาบันการผลิตครู ทั้งระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ควรร่วมมือและประสานงานกัน จัดโครงการอบรม สัมมนาครูประจำการทั้งในด้านเนื้อหาวิชาและวิธีสอนอย่างสม่ำเสมอ ตามความต้องการของครู และควรจัดให้มีการติดตามประเมินผลสมรรถภาพทางการสอนของครูสังกัดศึกษา ที่ ได้รับความรู้จากสถาบันเหล่านี้ไปแล้วอย่างทั่วถึง เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครู และเสริมสมรรถภาพครูประจำการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรทั้งในด้านวิชาชีพ และวิชาการให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ สอนในระดับมัธยมศึกษา และสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น เพื่อเป็นการเตรียมครูสังกัดศึกษาที่จะ ออกไปปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สถาบันผลิตครู ควรจัดโปรแกรมการเตรียมครูสังกัดศึกษา โดยพิจารณาการจัดเนื้อหา วิชาสังกัดศาสตร์ให้มีความต่าง ๆ กว้างขวางเพียงพอและได้สัดส่วนกัน ที่จะนำความรู้ไปใช้ในการสอน แบบบูรณาการและควรเน้นการฝึกปฏิบัติด้านประสบการณ์วิชาชีพให้ได้สัดส่วนกับการสอนด้านทฤษฎี เพื่อ ให้ผู้ที่จบการศึกษามีทักษะในด้านการสอนพอเพียง

4. สถาบันผลิตครูต่าง ๆ ควรจัดให้มีการ สร้างครูผู้นำ ในแต่ละสาขาการสอน เพื่อ ครูเหล่านั้นจะได้ทำหน้าที่ในการเสริมสมรรถภาพทางการสอนให้แก่ครูคนอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความต้องการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน ในแต่ละเขตการศึกษาหรือระดับประเทศ
2. ควรมีการศึกษาในรูปของการวิเคราะห์และติดตามผลของการเสริมสมรรถภาพทางการสอนกับการปฏิบัติงานจริงของครูสังกัดศึกษาว่าได้ผลเพียงใด
3. ควรมีการวิจัยเพื่อแสวงหาแนวทาง หรือวิธีการเสริมสมรรถภาพทางการสอนที่มีประสิทธิภาพของครูสังกัดศึกษาในระดับการศึกษาต่าง ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา และอุดมศึกษา หรือครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังกัดศึกษาให้มีสมรรถภาพดีขึ้น